

[K. J. Mortensen.]

Vi må også sikre os, at vi længst muligt er selvforsynende, og hvis den bremse, der for tiden er lagt på bygge- og anlægsvirksomheden, ikke skal fortsætte — og den skal ikke være vedvarende, det er helt sikkert — så får vi brug for store mængder.

Lovforslagets § 1 tilsigter en hensigtsmæssig udnyttelse af forekomster samt en udnyttelse, som ikke ødelægger rekreative områder og naturen. Disse bestemmelser har deres store berettigelse. Vi ved, at de forekomster, der i dag udnyttes, almindeligvis kun udnyttes i det omfang, materialerne er let tilgængelige, hvorefter gravene anvendes til lossepladser for såvel dagrenovation som industrirenovation. Man har ved borerer konstateret, at materialerne ofte findes i ret store mængder i større dybder; det må derfor være på sin plads, at en eventuel udnyttelse sker i fuldt omfang, så vi ikke nøjes med at grave samtlige bakketoppe væk og skabe ørkenlandskaber, som vi har været i fuld gang med selv her i området syd for København.

Det er noget, man opdager, når man kommer med indenrigsflyvemaskinerne, idet det er blevet kutyme, at vi efterhånden skal svæve mindst 20 minutter over Sjælland, inden vi kommer ned. Så får man jo mulighed for at se, hvordan Sjælland efterhånden ser ud; man ser store flade grusgrave, som der ikke er gjort noget ved.

I en kronik i Ingeniørens Ugeblad den 16. april beklager man sig ganske vist over, at naturfredningsfolk kan få i sinde at fredé områder, hvor der findes grus, men vi må da vist også erkende og være enige om, at vi alle ville være kede af det, såfremt samtlige vore bakker og højedrag skulle graves væk, så vi kommer til at leve i et fuldstændigt fladt område.

Forslagets § 2 tilsigter en udnyttelse på rette måde, samt at ingen udnyttelse må finde sted uden efter en godkendt plan, ligesom den foreskriver retablering. Med hensyn til retablering forlanges det allerede i dag i loven om landbrugsejendomme af 4. april 1967, men da det er almindeligt, at muldjorden sælges til haveanlæg og overjorden til brug ved opfyldninger, sker der ingen retablering, og der finder tilsyneladende heller ingen kontrol sted hermed, formentlig fordi lovene ligger under mange forskellige mini-

sterier. Derfor må det også være rigtigt, at der skal stilles en økonomisk sikkerhed, som det er anført i forslaget, idet man så fra myndighederne må drage omsorg for en retablering. De udnyttede grave kan jo gå ind i billedet som nyt naturområde, hvilket man til dels har set i Midtjylland ved brunkulsgravene.

Det vil nok også være rigtigt med et eksportforbud, som det foreslås i forslaget. Nu mener kronikken i Ingeniørens Ugeblad, som jeg tidligere har været inde på, ikke, at der finder nævneværdig eksport sted. Men hvis dette var tilfældet, er det lidt mærkeligt, at man allerede i forbindelse med de lovforslag, som ministeren omtalte, har været præsenteret for millionopgørelser fra eksportørerne over den eksport, der sker.

Såfremt lovforslaget gennemføres, kan det måske også have en gunstig indflydelse på fredningssager. Det er blevet almindeligt, at man, når der rejses krav om fredning af områder, straks påberåber sig, at der er grus og sand i området. Her kommer vi ind på det, ministeren var inde på, nemlig den private ejendomsret. Selv om man ikke har udnyttet disse forekomster eller bevist dem i form af borerer, er det ganske horrible krav, der fremsættes, det er kæmpemæssige beløb; der stilles krav om i fredningserstatninger. Det må kunne modvirkes ved nærværende lov, idet man så må fastholde, at der ikke ydes nævneværdige erstatninger i sager af den art, såfremt tilladelse til udnyttelse ikke allerede er givet.

Må jeg komme med et lille forslag om lidt rationalisering og oven i købet en henstilling? I dag hører materiale fra kontinental-soklen under justitsministeren, materialer fra søterritoriet hører under ministeren for offentlige arbejder, materialer fra landjorden hører i dag under landbrugsministeren, men går tilsyneladende nu ind under ministeren for offentlige arbejder. Materialer fra kystområdet hører også under ministeren for offentlige arbejder, men til dels kan kulturministeren med tilslutning fra fagministerne også blande sig i og træffe visse afgørelser vedrørende placering af grave og den slags ting. Ja, selv vor boligminister har lidt at skulle have sagt på det område, idet byplanområderne hører herunder. Mon det ikke var en idé, at vi samtidig, når vi nu diskuterer alle disse lovforslag, tager os